نظر محمد مطمئن
۲۰۱۵/۱۲/۲۳

حراست او ثبات؛ څېړې، کړنې او ژمنې

د طالبانو د حکومت د بهرنیو چارو وزیر متوکل صاحب دیر وخت دا خبره کوي چې د مجاهدینو د دیرو ګوندونو او اختلافونو له کبله وروسته هغوی اتحاد نه کاوو، ځکه هر ځل چې به ګوندونو اتحاد وکړ بیا به اتحاد مات او نوی ګوند به یې وزیراوو. هر اتحاد به د یوه نوي نفاق لامل شو.
افغانستان ته د امریکایي پوځیانو راتګ، د امریکایي او بریتانوي استخباراتي کړیو پراخ شتون کابل کې هغه پلان ته دیر کار وکړ چې دلته د نفاق اور بل کړي، په سلګونو ګوندونه نوي ایجاد شول، مګر ځینې داسې سیاسي ګوندونه هم پکې پیداشول چې د نفاق له پاره کار کوی، او د بهرنیو هیوادونو له سفارتونو څخه یې د خپلو فعالیتونو ترلاسه کولو له پاره پیسې ترلاسه کولې. د نوو رامنځته شوو ګوندونو یو دیری داسې دی چې په همدې پلازمینه کابل کې هم لسګونه غړي نه لري!
یو پلان دا هم و چې پخوانیو مجاهدینو مشهور او لوی ګوندونه یا کمزوري او که وتوانیږي له منځه یوسي، ولي زمونږ په دودیزه او نالوستي ټولنه کې دا کار د امریکا او بریتانیا له پاره اسانه هم نه وو چې د پخوانیو جهادي ګوندونو ځای دي نوی لیبرال او سیکولر ګوندونه ونیسي.
د طالبانو مشر ملا محمد عمر اخوند خپلو ملګرو ته د یو ځواب پر مهال دیره ژوره خبره کړې وه، هغه ویلي وو چې «زړې پُرزې چې هر څومره رنګ کړو کار ورڅخه نه اخستل کیږي».

څنډې ته شوي سیاستوال

تیره اوونۍ د «حراست او ثبات» په نوم د پخوانیو مجاهدینو یوې مجموعې د خپل موجودیت اعلان وکړ، دوی لا هم پر یو ځانګړې مشرتابه نه دي سلا شوي، مګر استاد سیاف ته د سیاسي موخو لاسته راوړنې له کبله اوسمهال درناوی کوي ځکه دی تر ټولو ژبور او زړور غړی دی. د دې مجموعې مهم غړي عبدالهادي ارغندیوال د کابل د اسلامي حزب مشر، محمد یونس قانوني د پخواني ولسمشر مرستیال او پخوانی د ولسي جرګې مشر، بسم الله محمدي پخوانی د دفاع وزیر، اسماعیل خان پخوانی د اوبو او انرژۍ وزیر، عبدالرووف ابراهیمي د ولسي جرګې مشر، فضل هادي مسلم یار د مشرانو جرګې مشر، محمد عمر داودزی پخوانی د کورنیو چارو وزیر او صادق مدبر د کرزي د وخت لوړپوړي چارواکی.
په پېل کې د استاد سیاف پرته دي نورو ټولو هڅه کوله چې کرزی وهڅوي او د غني د حکومت مقابل کې اپوزیسون اعلان کړي، مګر د کرزي مشوره ورته دا وه چې استاد سیاف د دوی مشري وکړي، تر دیره دوی په ګډه له کرزي سره دغه پروسه مخکې وړله، او د کرزي غوښتنه دا وه چې راتلونکې کې په ګډه سره د دودیزې لویې جرګې له پاره کار وکړي، او کله چې دغه جرګه دایره شي، د حکومت د مشرتابه له پاره نوی کس ونوموي.
کله چې د کندز ښار طالبانو تر خپل کنټرول لاندې راوستی، پورته یادو کسانو د کرزي پرته د غني سره لیدنې کتنې وکړي او له غني څخه یې په حکومت کې په امنیتي برخو کې د ځوکیو غوښتنه وکړه، دا چې دفاع وزارت، کورنیو چارو وزارت او امنیت ریاست کې به غوښتنه وندې دوی ته ورکوي، دا ډول د امنیت شورا کې به دوی ته وندې ورکول کیږي، له دې سره سره د سولې شورا به هم دوی ته سپارل کیږي.

غني کرزی مات کړ

غني چې له سیاسي لوبغاړو سره د لوبې کولو اړوند ځیرک سلاکاران لري، لومړی هڅه یې دا وه چې د مجاهدینو په نوم مخکې له دې چې د کرزي پلان کامیاب شي، د مجاهدینو اتو ګوندونو د حکومت د اصلاح او ملاتړ په موخه غونډه وکړه، چې استاد سیاف او ملګرو ته یې درنه ضربه ورکړه، بیاځل یې د کرزي او د هغه د یادې ډلې ترمنځ درز پیداکړ. له دې سره سره یې هڅه کوله چې د استاد سیاف او شمال ټلوالي د غړو تر منځ درز پیدا کړي، هم هغه وو چې یونس قانوني ته د غني له خوا د سولې شورا د ریاست وړاندیز وشو، قانوني هم هوکړه وکړه، خو ویل کیږي چې دوه لاملونه وو چې یونس قانوني بیرته په شا شو:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

لومړی: یونس قانوني غوښتنه کوله چې که د سولې شورا ریاست ورته سپارل کیږي پوره واک او صلاحیت به لري، او نور چارواکي به پکې مداخله نه کوي، ډیرې کسان په دي نظر دي چې د سولې عملي پروسه اوسمهال د امنیت شورا له خوا په مخ وړل کیږي او د سولې شورا یواځې د سمبول په توګه ساتل شوي.
دوېم: یونس قانوني ته استاد سیاف ویلي وو چې یواځي د سولې شورا ریاست منل سم نه دي، تر څو چې زمور ټولې غوښتنې یې نه وي منلې هوکړه مه ورسره کوه، همغه وو چې غني ونه توانیدی چې د استاد سیاف او شمال ټلوالي د کسانو ترمنځ درز راولي.
د حراست او ثبات ډلې داعیه تر ډیره هغه زړه د کرزي داعیه وه، خو بشپړه د کرزي داعیه دوی وړاندی نه کړه، له همدې کبله وو چې د غونډې تر ځایه او پېل پورې لا هم د کرزي ملګري له دوی سره وو، او د کرزي د ملګرو غوښتنه داوه چې لنډمهاله حکومت او یا نوی مشر د ټاکلو له پاره دوی ږغ وکړي، کله چې استاد سیاف او ملګرو یې داکار ونه کړ، نو د کرزي ځینې ملګري له غونډې ووتل، اوس نو کرزی له دوی سره ملګری نه دی، ممکن ډیر تاثیر به ونه لري، ځکه دوی خپل اعتبار په بېلابېلو وختونو کې له لاسه ورکړي دی.

له ټاپې حراس؟!

ځینې سوالونه لا هم د ولس په ذهن کې ګرځي، دا چې دوی د مجاهدینو نوم کاروي، آیا لا هم دوی مجاهدین پاتې دي؟ د مجاهدینو ټولې ډلې ورسره دي که نه؟ د همدې جلسو له پاره مصارف به یې له کومه کړي وي؟ پخوا وخت ته په کتلو سره دوی له خپل ځانه مصارف نه کوي.
دغه ډول د دوی له پاره مصارفو ته اړتیا ده، که بیا ځل روسیې، هند او یا ایران ته لاس اوږد کړي، د جګړې او ستونزو د دوام په معنی به وي.
دا چې د ټاپې پروژې د پرانیستې د خبرو سره هم مهاله دوی شتون اعلانوي او ګوت ځنډنه کوي، سوالونه پیدا کوي، ځکه لا هم په سیمه کې ځینې هیوادونه او کړۍ د ټاپې پروژې د مخنیوي له پاره هڅې کوي. یو له هغو هیوادونو چې له پیله د افغانستان له لارې د ترکمنستان د ګازو له لېږد څخه خوښ نه و ایران و. ایران غوښتل چې دا ګاز د افغانستان پر ځای د ایران له لارې جنوبي اسیا ته ولېږدول شي. خو هغه لاره اوږده وه او د افغانستان لار له نېکه مرغه لنډه وه. دا احتمال هم نه شي رد کېدای چې د ټاپې له پېل او تود هرکلي سره دي ایران د دغسي یو نوی سیاسي بهیر تر شا په لنډ وخت کې ودریږي، ځکه ایران غوښتل چې د ټاپې پروژه د ایران له خاورې تیره شي.
دوی د ملي وحدت خبره هم کوله، ملي وحدت باید په هره برخه کې وي، مګر دوی خو یواځې پخواني مجاهدین دي، د نورو ډلو او نظریو خلک ورسره نه لیدل کیدل.

لړزانده ایتلافونه

خلک لا هم ډاډه نه دي چې دغه ډله به تر کوم وخت پورې یوځای سره پاتې شي، ځکه تیر دوه ځله د ولسي جرګې پر مشرتابه باندی د استاد سیاف او یونس قانوني ترمنځ رقابت هغه څه دي چې یونس قانوني د استاد سیاف مشرتوب ونه منی، او دوېم ځل بیا خبره دیته ورسېده که قانوني منلې وای نو استاد به د ولسي جرګې مشر وای، د دوی د اختلاف له کبله ابراهیمي د ولسي جرګې مشر شو.
زمور یو ډیر ښه دوست کله ناکله وایي چې استاد سیاف چې د استاد رباني او احمدشاه مسعود سره د کابل په جګړو کې یوځای پاتې شو، یو لامل یې دا وو چې استاد فکر کاوو چې د رباني څخه وروسته به ولسمشر شي، او احمد شاه مسعود کومه ورځ ورته ویلي وو چې تاسي زمور راتلونکی مشر یاست.
ډیر لنډ مخکې که د ډاکټر عبدالله وفا له استاد محترم سره وګورو، نو د یوه وزارت له پاره یې هم د هغه غوښتنه ونه منله او د پوهنې وزارت یې د استاد سیاف له ډیر اصرار سره سره ورنه کړ چې استاد خپل کس ورته معرفي کړي.
دا پوښتنه هم ده چې له ۴۰ زیات کلونه کیږي چې دوی په بېلابېلو وختونو کې د ډلو او دولتونو مخالفتونه کړي مګر تر نن ورځ پورې یې هر مخالفت او هره هڅه بې نتیجې ده.
سمه ده چې د ښاغلی حکمتیار په مشرۍ اسلامي حزب په تیرو ۱۴ کلونو کې له کابل څخه بهر وو، خو د اسلامي حزب ډیرې غړي په کابل کې د ایتلافونو غړي، او لا هم دي، مګر مخکې وختونو کې ښاغلي حکمتیار او دوی په ګډه د ایتلافونو غړي او ماتونکي وو.
مهمه داده چې په تېرو لسیزو کې، په ځانګړې توګه په تېره یوه نیمه لسیزه کې، دا ټول ایتلافونه تر غټو غټو نومونو لاندې جوړ شوي دي، خو پایښت یې تر ټولو غټ چلنج وو. یعني یو داسې ایتلاف هم په تېرو څوارلسو کلونو کې نه لرو چې دوام یې کړی وي، یا یې یو ستر مشترک هدف ته کار کړی وي. د دوستم، محقق او ضیاء مسعود ملي

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

جبهه او د عبد الله ملي ايتلاف يي بېلګي دي. په اوسني ايتلاف کي يو غټ تناقض چې د شلېدلو او پاشلو سبب يې کيدای شي دا دی چې د داودزي، سياف او قانوني په ځېر کسان پکې راټول شوي دي، چې هر يو يې ځان ته مشر وايي، هر يو يي غواړي نور ور پسې ولاړ شي، هر يو يي غواړي راتلونکی سياسي رهبر يا رئيس جمهور شي. دا ځانځاني او سياسي نرګسيت د دغه ايتلاف بنسټ لړزانده کوي، او اصلاً د وجود فلسفه يې تر سوال لاندې راولي.
اوسمهال دوی ادعا لري چې حکومت به سم کړي، د دوی له «تجربو» څخه دي کار واخستل شي، همدا نړۍ ۱۴ کلونه دوی د حکومت برخه وو، دوی په حکومت کي لوړ پوړي چارواکي وو، د امريکا او ناټو د ۱۵۰۰۰۰ عسکرو او ۳۰۰۰۰۰ قراردادي عسکرو په موجوديت کي دوی امنيت رانه وستلای شو، نو اوس به کومه تمه وشي.
دا چې دوی وايي د دوی له «تجربو» څخه دي کار واخستل شي، په تيرو وختونو کي کومه کاميابه تجربه دوی لري، سمه ده که دوی وايي چې د جګړې تجربه لري نو بيا خو هر ځل دوی جګړه بايللي ده، يواځي د روسانو، خلقيانو او پرچميانو سره د جګړې خبره هغه د ولس جګړه وه.
هر مخالفت چې دوی د کوم شعار لاندی کړی وو، هغسي نه دي پاتې شوی، له پاچا ظاهر سره د دوی مخالفت د هغه د حکومت پر مهال وو، مګر بيا مو وليدل چې هغه ته يې سړی غالی ويړی کړي وي.
متوکل صاحب وايي چې په تاشکند کي د شمال ټلوالي او د هغوی سره د ملګرو قوتونو سره د سولې مذاکرات نهايي شول، په ټولو برخو کي توافق وشو، په وروستي وخت کي ډاکټر عبدالله دا خبره وکړه چې واک به پاچا ظاهر ته سپارل کيږي، کوم چې طالبانو ته د منلو نه وه.
له داوود خان سره د همدوی مخالفت هغه پخوانيو کمونستانو ته د مرستې له پاره مجبوره کړی وو، که همدوی چې د اخوانيانو په نامه يې سياست کاوه، ورسره د تفاهم لاره خپله کړي وای ممکن پخوانيو کمونستانو د کودتا چانس نه وای پيداکړی، او همدوی وو چې دهغه نظر خلک يې ووژل چا چې ويل د داوود خان سره دي تفاهم وشي.

خامې تجربې

همدوی وو چې د پخوانيو خلقيانو او پرچميانو سره يې په لومړيو وختونو کي تر حد زياته دښمني کوله، د خلقي او پرچمي سپين ژيری پلار چې د خلق او پرچم اهداف هم ورته معلوم نه وو دهغه د زوی په جرم يې وواژه، او ځينو پکې خپل ورونه چې د خلقي او پرچمي نظريه يې درلودله په خپلو لاسونو ووژل، مګر بيا مور وليدل چې دوی په کابل کي د پخوانيو خلقيانو او پرچميانو سره يوځای او په يوه ميز يې کار کاوو، د مجاهد وزير سکرټره د کي جي بي پخوانۍ افغانه کارکوونکي وه او تر دېره ځيني مجاهدين په فساد کي هم ککړ شول.
د پخوانيو مجاهدينو ۴ کلنه دوره داسي دوره وه چې ولس د نااميدي او مايوسي اخر حد ته رسيدلي وو، هغه وخت کي چې ولسمشر استاد رباني، دفاع وزير احمد شاه مسعود، د کورنيو چارو وزير يونس قانونی او صدارت د استاد سياف په برخه کي انجنير احمدشاه احمدزي ته رسيدلي وو، په کابل کي د استاد سياف + احمدشاه مسعود جګړې له استاد عبدالعلي مزاري سره د هيڅا هيرې نه دي، دا ډول د نظار شورا او اسلامي حزب جګړې هم د خلکو لا په ياد کي ژوندۍ دي، د دوی د ناسمو کړنو له کبله ووچې بالاخره طالبان راپيدا شول.
له طالبانو سره برعکس د همدوی ځينو يې لومړی د مرستې اعلان وکړ، وروسته يې ورسره خونړۍ جګړې وکړې او بيا چې تر کولابه ورسيدل نو د امريکا د پلې پوځ په توګه دا ځل کابل ته ننوتل، او تر نن ورځې پورې له طالب سره کلکه دښمني پالي.
(سي آی ای په پنجشير) کي چې پښتو ته د ژبارل شوی کتاب نوم يې همدا دی که وکتل شي نو بيا د امريکايانو سره د همدې خلکو ملګرتيا او له دوی څخه د امريکا استفاده ښه تحليل کيدای شي.
د ولس له ځوانانو سره دا پوښتنه هم شته چې تر کومه وخت به دوی د چوکی او واک په ښه کي وي، او کله به دوی دا کار خپلو ځوانانو ته پرېږدي، دا پوښتنه کوي چې دوی په خپلو ګوندونو کي ځوانان نه لري چې نور هغوی د افغانستان د راتلونکي په اړه فکر وکړی، د داوود خان له وخت نه تر اوسه نړۍ دوی په خپلو ګوندونو کي ځوانان لري که نه؟ هغه د ځوانانو ځانګه يې څه شوه؟ تر ګوره تګ پورې به دوی نورو ته چانس نه ورکوي؟ او خپله هم څه نه شي کولای.
که اوس هم ملت پوه شي چې دوی د ازادی، استقلال، سولې، امنيت د افغانانو د ښه راتلونکي له پاره کار کوي بيا به يې هم باور پرې کړي وای، خو دوی د ولس په وړاندې باور له لاسه ورکړي دی.

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

د دوی د زور زیاتي، د واک انحصار، ځمکو غصب له امله دا دي په روان کال کي تر ۱۲۰۰۰۰ افغان ځوانان له هیواده اروپا او نورو هیوادونو ته وتښتیدل، که دلته کار وای، که امنیت وی، سوله وای، د هغوی له پاره د کور ځمکه وای، بیا به ولي زمونږ دغه ځوانان استعدادونه تښتیدل چې پېغور یې غني ته هم په جرمني کي ورکړل شو.
د دوی هڅې یواځي د قدرت له پاره دي، نه د سولې او امن له پاره او دوی بدبختانه خپلې ګټې په جګړه کې بولي، حال داچې تر دي زیاته ګټه یې په سوله او امن کي ده.

له طالبانو وپره ...

که همدا کسان له طالب نه ویره لري، چې هغه به دوی په کلي ډول له سیاسي صحنې ځخه وباسي، نو تر دوی لومړي خو د پخوانیو خلقیانو او پرچمیانو خبره به مهمه وي، دوی بې ځایه ویره لري، فکر کوم طالبان پر دي نظر دي چې داسي یو نظام جوړ شي چې د افغانستان ټول وګړي، سیاسي ګوندونه، قومونه او سمتونه ځان پکې ووینې.که همدا له سیاسي صحنې ځخه د وتلو ویره له دوی سره وي بیا دي همدا پخوانی مجاهدین ملت ته مراجعه وکړي، هغوی به د دوی او طالب تر منځ منځګړیتوب وکړي، آیا طالب چې افغان او مسلمان دی هغه به ښه وي چې ورسره سوله وشي او که د امریکا او ناټو عسکر چې دوی ورځخه د خپل سر د ساتنې په موخه د هغوی شتون دلته غواړي.
کوم شعار چې دوی ورکوي چې ملي ارزښتونه، ځمکنۍ بشپړتیا، ټولنیز او اقتصادي ثبات، امنیت او سوله غواړو، دا ډول له فساد، بې اتفاقي، تروریزم، اداري فساد، نشیي توکو سره مبارزه کوو، کاملاً د دوی عمل د پورته شعار پر عکس دی، او ارغندیوال صاحب خو لا وایي چې په فساد ملوث خلک نه پریږدو او له فساد سره مبارزه کوو، مګر د ده د خپل ډلي کسان د کرزي په تیره دوره اوس د اجرائیوي رئیس ترځنګ په فساد کي ککړ دي، او په همدي ورځ یې هم ډیر داسي کسان تر ځنګ ناست وو چې د فساد ډیر لوی تورونه لا هم پري شته.
د پای خبره دا ده چې د پخوانیو مجاهدینو عزت او ویاړ په دي کي نغښتی دی چې بهرنیو پوځیانو ته له افغانستان ځخه د وتلو لاره هواره او له ټولو مخالفو وسله والو اړخونو سره عملاً د سولې پروسې ته ور ودانګي، که دا کار ونه کړي، اوس خو په حکومت کي ځای نه لري، یو وخت به داسي وي چې د همدي بهرنیانو له خوا به هدف وي او بیا به دا فرصت هم ونه لري چې د سولې ږغ اوچت کړي.

پای

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ